

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

321

Zarządzanie finansami firm – teoria i praktyka

Redaktorzy naukowi

Adam Kopiński

Paweł Kowalik

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Jadwiga Marcinek

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-359-5

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Arkadiusz Bernal: Przerzucalność w przód podatku od towarów i usług na rynku obuwia dziecięcego.....	11
Michał Buszko, Catherina Deffains-Crapsky: Whole business securitization in structuring and refinancing of LBOs.....	26
Krzysztof S. Cichocki: Wykorzystanie modeli optymalizacyjnych do wspomagania wieloletniego planowania finansowego w sektorze samorządowym.....	39
Marta Kluzek: Patent Box – system wspierający działalność innowacyjną przedsiębiorstw.....	67
Bogdan Ludwiczak: Wykorzystanie metod szacowania ryzyka kredytowego do testowania warunków skrajnych.....	77
Anna Matras-Bolibok: Regional disparities in public financial support for innovations from Operational Programme Innovative Economy in Poland.....	87
Alicja Mikołajewicz-Woźniak: Załamanie systemu zielonych certyfikatów a finansowanie wytwarzania energii z odnawialnych źródeł.....	96
Dorota Ostrowska: Financial insurance market expansion in Poland, in 2007-2011.....	106
Anna Pyka: Execution of investment projects based on the public-private partnership model in Poland in the period 2009 to 2011.....	115
Przemysław Siudak: Negatywne efekty towarzyszące tworzeniu i funkcjonowaniu obszarów uprzywilejowanych na przykładzie polskich specjalnych stref ekonomicznych.....	124
Tomasz Skica: Instrumenty wsparcia w procesach stymulowania przedsiębiorczości przez JST.....	136
Dorota Ostrowska, Aneta Skuriat: Insurance guarantees KUKE S.A. And the export efficiency of Polish economy.....	147
Igor Styn: Wpływ zmian regulacyjnych na warunki działalności gospodarczej wytwórców i dystrybutorów ciepła w Polsce.....	156
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Propozycja założeń do opracowania polskiego Standardu Wyceny Przedsiębiorstwa na przykładzie amerykańskich Standardów Oszacowania Wartości Przedsiębiorstwa.....	171
Anna Wawryszuk-Misztal: Cykl handlowy netto a rentowność przedsiębiorstw notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.....	182
Anna Wildowicz-Giegiel: Znaczenie inwestycji w kapitał intelektualny we współczesnym przedsiębiorstwie.....	190

Piotr Wiśniewski: Performance related compensation factors in the activity of global hedge funds.....	200
Grzegorz Zimon: Płynność finansowa w przedsiębiorstwach tworzących grupy zakupowe.....	211

Summaries

Arkadiusz Bernal: Forward shifting of value added tax in the children's shoe market	25
Michał Buszko, Catherine Deffains-Crapsky: Sekurytyzacja aktywów operacyjnych w strukturyzowaniu i refinansowaniu transakcji wykupu lewarowanego LBO	38
Krzysztof S. Cichocki: Long-term financial planning by local government: optimization model implementation.....	64
Marta Kluzek: Patent Box – supporting system innovative business enterprises.....	76
Bogdan Ludwiczak: Application the credit risk estimating methods in stress testing.....	86
Anna Matras-Bolibok: Regionalne zróżnicowanie finansowego wsparcia innowacji w Polsce ze środków publicznych z Programu operacyjnego „Innowacyjna gospodarka”	95
Alicja Mikołajewicz-Woźniak: The breakdown of tradable green certificates scheme and financing energy generation from renewable sources	105
Dorota Ostrowska: Ekspansja rynku ubezpieczeń finansowych w Polsce w latach 2007-2011	114
Anna Pyka: Realizacja projektów inwestycyjnych opartych na modelu partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce w latach 2009-2011	123
Przemysław Siudak: The negative effects accompanying the creation and functioning of areas economically privileged as exemplified by Polish special economic zones.....	135
Tomasz Skica: Instruments of support in entrepreneurship simulation processes by local government units	146
Dorota Ostrowska, Aneta Skuriat: Gwarancje ubezpieczeniowe KUKE S.A. a sprawność eksportowa gospodarki polskiej	155
Igor Styn: The impact of the regulatory changes on the business terms and conditions of the heat generators and distributors in Poland.....	170
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz: Proposed assumptions for developing a generally accepted Polish Business Valuation Standard on the example of Business Appraisal Standard in the USA	181

Anna Wawryszuk-Misztal: Relationship between net trade cycle and profitability of industrial companies listed in the Warsaw Stock Exchange.....	189
Anna Wildowicz-Giegiel: The significance of intellectual capital investment in a modern enterprise.....	199
Piotr Wiśniewski: Czynniki wynagrodzeń uzależnionych od wyników zarządzania w działalności globalnych funduszy hedgingowych.....	208
Grzegorz Zimon: Financial liquidity in companies creatig purchasig groups	221

Marta Kluzek

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

PATENT BOX – SYSTEM WSPIERAJĄCY DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ PRZEDSIĘBIORSTW

Streszczenie: Obecnie fundamentalnego znaczenia we współczesnych teoriach wzrostu gospodarczego nabierają innowacje, odsuwając nieco w cień tradycyjne czynniki wzrostu gospodarczego. Takie mierniki, jak SII czy liczba zgłoszonych i opatentowanych wynalazków, wskazują, że poziom tego zasobu w Polsce jest niezadawalający. Wiele państw stosuje już ulgi podatkowe ukierunkowane na działalność badawczo-rozwojową, ale w ostatnich latach zyskują na popularności, głównie w krajach europejskich, rozwiązania podatkowe określane mianem Patent Box, polegające na opodatkowaniu dochodów z własności intelektualnej na preferencyjnych warunkach. Celem artykułu jest więc przedstawienie systemu Patent Box i próba określenia jego skuteczności w świetle dotychczasowych badań.

Słowa kluczowe: innowacje, patenty, ulgi podatkowe, Patent Box.

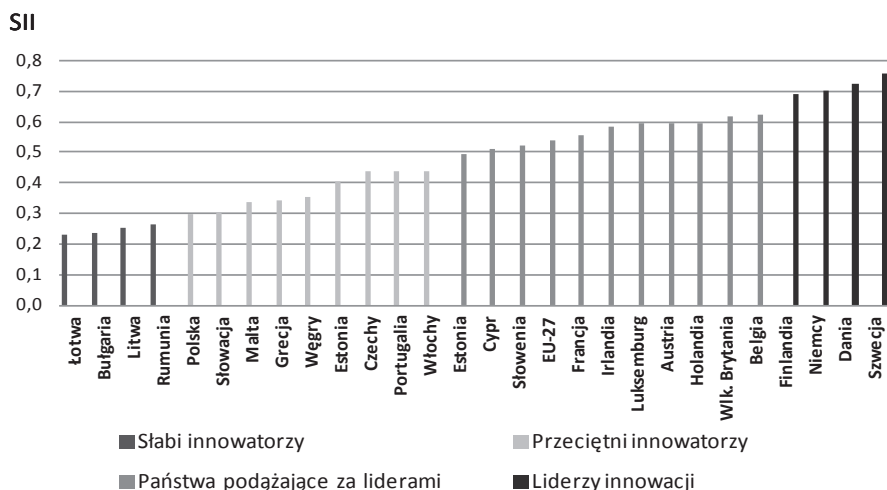
1. Wstęp

Opodatkowanie dochodów przedsiębiorstw w dobie postępującej internacjonalizacji i konkurencji podatkowej jest problemem nurtującym naukowców i decydentów odpowiedzialnych za kształtowanie systemów podatkowych od dłuższego czasu. Polityka państwa może być postrzegana jako czynnik sam w sobie przy analizie czynników wpływających na decyzje lokalizacyjne inwestycji, ale może również wzmacniać inne czynniki rozważane przez potencjalnych inwestorów. Obecnie kluczową rolą państwa jest stymulowanie działalności badawczo-rozwojowej, a w państwach słabszych gospodarczo taka działalność będzie prowadzona głównie przez inwestorów zagranicznych. Dlatego wysiłki państwa powinny być ukierunkowane na przyciąganie inwestycji zagranicznych, szczególnie tych noszących znamiona innowacyjności. Państwo częścią instrumentów może oddziaływać w sposób bezpośredni i w perspektywie krótkoterminowej (np. bodźce skierowane do przedsiębiorstw realizujących działalność innowacyjną), a częścią instrumentów w sposób pośredni i w perspektywie średnio- i długookresowej (np. bodźce ukierunkowane na rozwój kapitału ludzkiego). Jednym z głównych instrumentów polityki państwa na rzecz wspierania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw są preferencje podatkowe stosowane w różnych postaciach [Guimón 2008, s. 3-4].

Wiele państw stosuje już ulgi podatkowe ukierunkowane na działalność badawczo-rozwojową, ale w ostatnich latach zyskują na popularności rozwiązania podatkowe określane mianem Patent Box. Podczas gdy pierwsze z tych ulg motywują do działania mającego prowadzić do innowacji, system Patent Box celuje w działania, których efektem ma być komercjalizacja osiągniętych wyników działalności badawczo-rozwojowej poprzez preferencyjne opodatkowanie dochodu osiąganego z kwalifikujących się projektów B+R, patentów lub innych rodzajów własności intelektualnej. Celem artykułu jest więc przedstawienie systemu Patent Box i próba określenia jego skuteczności w świetle dotychczasowych badań.

2. Innowacje motorem rozwoju gospodarczego w XXI wieku

Alvin Toffler w głośnej książce *Trzecia fala*, która ukazała się w 1980 r., historię ludzkości rozpatruje w kontekście trzech następujących po sobie fal technologicznych. Pierwsza fala – agrarna – związana była z pojawianiem się ok. 10 000 lat temu wynalazków i umiejętności związanych z rolnictwem i upowszechnieniem osiadłego trybu życia. Głównym zasobem tej fali była ziemia. Druga fala – przemysłowa – wzbierająca ok. 300 lat temu i trwająca do schyłku XX w., została zainicjowana przez takie wynalazki, jak druk czy maszyna parowa. Głównym zasobem tego okresu był kapitał. Trzecia fala, doświadczana obecnie, związana jest bezpośrednio z powstaniem nowych technologii umożliwiających nieograniczoną komunikację. Siłą napędową zmian w trzeciej fali są innowacje, które nabierają fundamentalnego znaczenia we współczesnych teoriach wzrostu gospodarczego, odsuwając nieco w cień czynniki tradycyjne [Kozioł-Nadolna 2013, s. 34].

Rys. 1. Sumaryczny Indeks Innowacyjności w krajach Unii Europejskiej w roku 2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Komisja Europejska 2012, s. 70].

Wskaźnikiem mierzącym całość osiągnięć innowacyjnych danego państwa jest Sumaryczny Indeks Innowacyjności (SII). Średni Sumaryczny Indeks Innowacyjności dla Unii Europejskiej rośnie z roku na rok. Na podstawie analizy wielkości wskaźników z kilku ostatnich lat można stwierdzić, iż innowacyjność europejskich gospodarek poprawia się, ale niestety wciąż istnieją duże dysproporcje pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi (rys. 1). Polska wśród 27 państw członkowskich w 2011 r. uplasowała się na piątym miejscu od końca, co świadczy o tym, że poziom zasobu, jakim są innowacje, jest w Polsce niezadawalający [Komisja Europejska 2012, s. 70].

Dane zawarte w tabeli 1. potwierdzają wcześniejsze stwierdzenie o niskiej innowacyjności, czyli wynalazczości gospodarki polskiej. Słabe osiągnięcia w tej sferze zostały spowodowane głównie błędami realizowanej polityki w zakresie postępu naukowo-technicznego oraz polityki strukturalnej (przemysłowej). Jak widać, poziom wskaźników z połowy lat 70. ubiegłego wieku nie został jeszcze osiągnięty, pomimo nieznaczącej poprawy w ostatnich latach [Marciniak 2010, s. 99].

Tabela 1. Wynalazki zgłoszone i opatentowane w Polsce w latach 1970-2011

Lata	Wynalazki krajowe zgłoszone	Wynalazki krajowe, patenty udzielone ^a	Wynalazki zgłoszone na 10 tys. mieszkańców ^b	Wynalazki zagraniczne zgłoszone	Wynalazki zagraniczne, patenty udzielone
1970	5500	2200	1,7	-	-
1975	6700	6700	1,9	-	-
1980	6200	5700	1,7	-	-
1985	5124	3894	1,3	770	573
1990	4105	3242	1,1	1316	405
1995	2595	1619	0,7	1265	989
2000	2404	939	0,6	4894	1524
2005	2028	1054	0,6	4565	1468
2007	2392	1575	0,6	361	1959
2008	2488	1451	0,7	290	2139
2010	3203	1385	0,8	227	1619
2011	3878	1989	1,0	245	1123

^a od 1975 r. patenty udzielone i patenty tymczasowe, łącznie z konwersjami, czyli ze zmianami patentów tymczasowych na patenty; ^b współczynnik wynalazczości (inwencyjności).

Źródło: [Marciniak 2010, s. 95; *Rocznik Statystyczny...* 2012, s. 423].

Przedsiębiorstwa niechętnie podejmują działania w sferze badawczo-rozwojowej, gdyż w ostatnich latach można obserwować w tym zakresie: wzrost znaczenia zorganizowanych badań, pojawienie się wyspecjalizowanego sektora badawczo-rozwojowego, skrócenie cyklu życia produktów i technologii, zwiększenie wielkości nakładów potrzebnych na prace badawczo-rozwojowe. Zaobserwowane tendencje sprawiają, że w sferze badawczo-rozwojowej rośnie ryzyko i zapotrzebowanie

na kapitał. Główna bariera we wdrażaniu innowacji w przedsiębiorstwach, na którą wskazują przedsiębiorcy, ma charakter ekonomiczny – czyli jest to bariera związana z wysokością kosztów innowacji oraz brakiem własnych i zewnętrznych źródeł finansowych. Aby gospodarka mogło się rozwijać, władza publiczna powinna partycypować w kosztach oraz ułatwiać przedsiębiorstwom podejmowanie inwestycji innowacyjnych ze względu na korzyści społeczne i ekonomiczne (korzyści osiągają nie tylko przedsiębiorstwa, które wprowadzają innowacje, ale efekty te są rozprzestrzeniane w gospodarce dzięki działaniu zasady tzw. mnożnika technologicznego, co oznacza lepsze wykorzystanie siły roboczej i aparatu produkcyjnego, pełniejsze zaspokojenie potrzeb ludności, oszczędność materiałów, poprawę stanu zdrowia ludności, poprawę stanu ekologicznego). Zdolność do tworzenia i wdrażania innowacji jest istotnym czynnikiem decydującym o konkurencyjności przedsiębiorstw [Weiss 2011, s. 72], co przekłada się na wzrost konkurencyjności regionu. Obecnie najbardziej rozwiniętymi regionami świata są te, które zdołały stworzyć środowiska sprzyjające innowacjom.

Aby zachęcić przedsiębiorstwa do inwestowania w ogóle, ale również do koncentrowania wysiłków na pewnych elementach działalności gospodarczej, takich jak innowacje, wiele państw udziela wsparcia finansowego właśnie w tym zakresie, co redukuje ryzyko związane z tą właśnie aktywnością podejmowaną przez przedsiębiorstwa. Badania, które trwają latami, pochłaniają znaczne środki, a przedsiębiorca nigdy nie wie, jaki będzie ich ostateczny rezultat. Główne stosowane przez państwa instrumenty polityki na rzecz wspierania działalności innowacyjnej to:

- wykorzystanie badań publicznych i wsparcie infrastruktury naukowo-przemysłowej,
- bezpośrednie finansowanie przez państwo działalności innowacyjnej realizowanej przez przedsiębiorstwa w szczególności poprzez dotacje, pożyczki itp.,
- wsparcie pośrednie – ulgi podatkowe ukierunkowane na działalność innowacyjną [Komisja Europejska 2001].

W wielu krajach próbuje się odejść od bezpośredniego wsparcia finansowego projektów badawczych poprzez dotacje czy granty na rzecz wsparcia głównie w postaci ulg fiskalnych. Chociaż taka forma pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstw jest pogwałceniem postulatu o neutralności podatkowej, to ulgi proinnowacyjne stosuje większość państw członkowskich UE i wiele innych państw na świecie. Pomoc udzielana przedsiębiorstwom w tej formie zachęca je do kontynuowania danego projektu przez długi czas. Ponadto, aby ulga miała rzeczywisty wymiar finansowy, takie przedsiębiorstwa muszą wypracowywać zyski w państwie, w którym chcą z takiej ulgi skorzystać, co wymusza na przedsiębiorstwach chcących skorzystać z tej formy pomocy realizację działań gospodarczych przynoszących wymierne efekty.

Obecnie wiele państw na świecie oferuje zachęty podatkowe na inwestycje w badania i rozwój związane z szeroko rozumianymi działaniami, takimi jak doskonalenie procesów wytwórczych, integracja systemów oprogramowania itp. Każde państwo inaczej kształtuje swoje preferencje podatkowe, co sprawia, że ulgi

te różnią się między sobą w znaczący sposób. Chcąc pozyskać inwestycje, które w efekcie mają przynieść innowacyjne rozwiązania, państwa prześcigają się w oferowaniu preferencji podatkowych, które będą na tyle atrakcyjne dla przedsiębiorstw, aby zachęcić je do podejmowania wysiłków na płaszczyźnie badawczo-rozwojowej. Preferencje tego typu, ukierunkowane na B+R, zachęcają głównie do prowadzenia badań, natomiast nie stymulują komercjalizacji innowacji, a dopiero ten etap działalności innowacyjnej jest siłą napędową wzrostu gospodarczego i konkurencyjności. Obecnie przedsiębiorstwa są wciąż niechętnie osiągnięciu zysków z tytułu opatentowania i komercjalizacji innowacji, dlatego coraz więcej państw nie ogranicza się tylko do ulg związanych z działalnością badawczo-rozwojową, ale również oferuje preferencje dla dochodów osiąganych z własności intelektualnej.

3. Patent Box – preferencyjne opodatkowanie dochodów z własności intelektualnej

Rządy wielu państw na świecie zmagają się z pytaniem, w jaki sposób opodatkować dochody z własności intelektualnej. Opodatkowanie takich dochodów na preferencyjnych warunkach w wybranych państwach może zachęcać podmioty osiągające takie dochody do optymalizacji podatkowej poprzez ich lokalizację właśnie tam, gdzie tego typu preferencje są stosowane. Trzeba bowiem pamiętać, że własność intelektualna jest wysoko mobilna i może być łatwo oddzielona od jurysdykcji, w której powstała, i przeniesiona tam, gdzie korzyści czerpane z tego źródła mogą być objęte preferencyjnymi zasadami opodatkowania. Cele wdrożenia rozwiązań Patent Box obejmują:

- stworzenie konkurencyjnego środowiska podatkowego dla przedsiębiorstw w celu rozwoju i wykorzystania patentów,
- stworzenie zachęty dla przedsiębiorstw w celu utrzymania i zwiększenia skali patentów w danym państwie oraz do rozwoju nowych innowacyjnych patentowych produktów,
- popieranie i zachęcanie przedsiębiorstw do tworzenia *high-value jobs* powiązanych z rozwojem, produkcją oraz wykorzystaniem patentów,
- rozwijanie inwestycji i wzrostu w danym państwie.

Kilka europejskich państw wprowadziło już rozwiązanie polegające na obniżonej stawce dla korporacji ze źródła dochodów, jakimi są patenty, nazwane Patent Box. Pierwszymi państwami w Unii Europejskiej, które zastosowały to rozwiązanie na szerszą skalę w 2007 r., były Holandia i Belgia. W ich ślady w 2008 r. poszły Luksemburg i Hiszpania [Griffith, Miller 2011]. Rozwiązania te różnią się między sobą w poszczególnych państwach, ale ich wspólną cechą jest obniżenie opodatkowania dochodów związanych z eksploatacją patentów (zob. tab. 2). Ulga przybiera formę stosowania obniżonej stawki podatku od dochodów uzyskanych z własności intelektualnych określonych w Patent Box lub rzadziej odliczenia części dochodu osią-

ganego z własności intelektualnej od globalnej wartości dochodu przedsiębiorstwa (np. Belgia, Luksemburg). Większość państw nie ogranicza możliwości korzystania z rozwiązań przewidzianych w ramach Patent Box tylko i wyłącznie do dochodów z patentów. Niektóre kraje rozszerzają regulacje Patent Box również na inne rodzaje własności intelektualnej, np. na tzw. Innovation Box, wzory, prawa autorskie, modele, znaki towarowe itp.

Tabela 2. Porównanie rozwiązań dotyczących Patent Box w państwach UE

Państwa	Stawka podatkowa	Stawka preferencyjna dla Patent Box	Podstawa opodatkowania
Belgia	34	6,8	Przychód z patentów pomniejszony o koszt nabytych IP*
Francja	36,1	15	Tantiemy pomniejszone o koszty zarządzania IP
Hiszpania	30	15	Przychody z patentów
Holandia	25	5	Dochód netto z IP zaliczanych do Patent Box
Luksemburg	28,8	5,76	Tantiemy
Węgry	20,6	9,5	Tantiemy
Wielka Brytania	24	10	Dochód netto z IP zaliczanych do Patent Box
Państwa	Rok wprowadzenia	Dotyczy istniejących IP	Nabyte IP
Belgia	2007	IP używana od 01.01.2007	Tak, jeśli IP jest dalej rozwijana
Francja	2001, 2005, 2010	Tak	Tak, pod określonymi warunkami
Hiszpania	2008	Tak	Nie
Holandia	2007, 2010	IP wytworzona lub nabyta po 31.12.2006	Tak, jeśli IP jest dalej rozwijana we własnym zakresie
Luksemburg	2008	IP wytworzona lub nabyta po 31.12.2007	Tak, jeśli od podmiotów nie powiązanych bezpośrednio
Węgry	2003	Tak	Tak
Wielka Brytania	2013	Tak	Tak, jeśli IP jest dalej rozwijana i wykorzystywana

* IP – skrót od Intellectual Property

Źródło: [PwC, *Is It Time...* 2012].

Zasady przewidziane w ramach Patent Box mogą się zmieniać w czasie. Dla przykładu, Holandia chcąc pozostać atrakcyjnym miejscem dla innowacyjnych przedsiębiorstw i zachować cenną wiedzę w Holandii, w 2010 r. dokonała zmian

we wprowadzonych trzy lata wcześniej rozwiązaniach, aby stały się jeszcze bardziej atrakcyjne dla ich beneficjentów, poprzez m.in. eliminację limitów co do wysokości korzyści osiąganych z tego źródła, objęcie preferencjami również innowacji (Innovation Box) oraz zastosowanie stawki na poziomie 5% – najniższej w Europie. Inne państwa, np. Irlandia, Luxemburg, Hiszpania, Szwajcaria czy Chiny, również rozszerzyły listy określające rodzaje własności intelektualnej, które mogą korzystać z preferencyjnych rozwiązań przewidzianych w Patent Box.

Nowe wyzwania rynkowe skłoniły również Brytyjczyków do dyskusji o systemie wsparcia działalności badawczo-rozwojowej. Rząd Wielkiej Brytanii już w 2009 r. ogłosił, że od 1 kwietnia 2013 r. wprowadzi Patent Box z możliwością zastosowania tych rozwiązań do wszystkich istniejących patentów, a nie tylko tych, które zostaną zarejestrowane od 2013 r. Przy reformowaniu opodatkowania własności intelektualnej priorytetem rządu brytyjskiego jest wspieranie procesu komercjalizacji własności intelektualnych, które wnoszą wartość dodaną do działań badawczo-rozwojowych oraz do produkcji w Wielkiej Brytanii. Rząd zdecydował się wprowadzić nowy system opodatkowania patentów (brytyjskich i europejskich) 10-procentową stawką podatku od zysków netto, które mogą pochodzić zarówno z opłat licencyjnych, jak i z dochodu włączonego do ceny opatentowanych produktów [*Wielka Brytania... 2010*].

Wygląda to na intensyfikację działań konkurencyjnych między rządami w celu przyciągnięcia do swoich państw działalności badawczo-rozwojowej lub zniechęcenia do przenoszenia jej do innych państw. Rozwiązania takie mogą przyciągać nie tylko patenty, ale także działalność wysoko wyspecjalizowaną, co może się przyczynić do zwiększenia dochodów do opodatkowania na ogólnych zasadach obowiązujących w danym państwie i w pewnym stopniu będzie rekompensować straty wynikające z obniżonej stawki od dochodów z patentów. Z drugiej strony prace związane z tworzeniem patentu nie muszą być realizowane w tym samym państwie, w którym będą one zarejestrowane, i tym samym wykazane dla celów podatkowych [Griffith, Miller 2011].

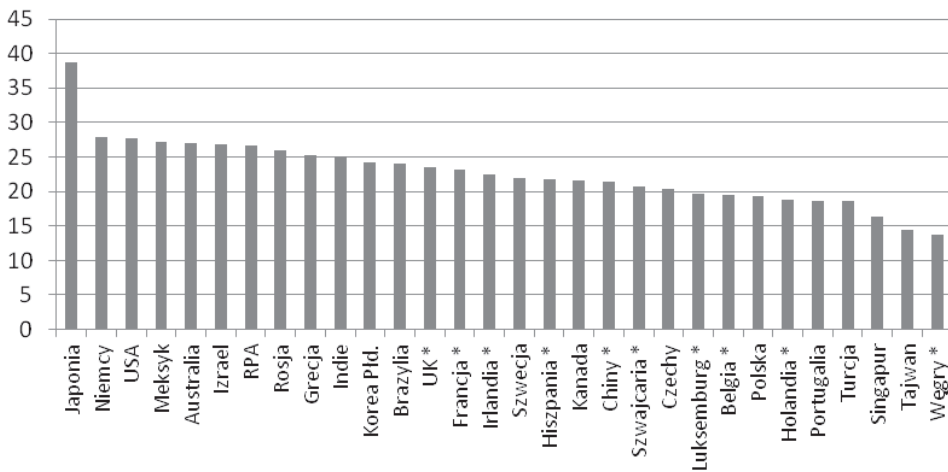
4. Skuteczność Patent Box w świetle dotychczasowych badań

Rosnące znaczenie własności intelektualnej jako czynnika produkcji, a jednocześnie większa jej mobilność w porównaniu z innymi czynnikami sprawia, że rządy państw stoją przed realnym problemem opodatkowania dochodów pochodzących z komercjalizacji patentów czy innych rodzajów własności intelektualnej. Z jednej strony państwa dążą do budowy klimatu sprzyjającego działalności innowacyjnej, postrzeganej jako główny czynnik poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw i regionów, w których te przedsiębiorstwa znajdują miejsce dla swojej działalności. Z drugiej jednak postępująca internacjonalizacja sprawia, że konkretne działania państw, materializujące się w tym przypadku w postaci preferencji podatkowych, mogą być ograniczone czy wręcz zniweczone przez rozwiązania stosowane przez inne pań-

stwa stosujące jeszcze bardziej korzystne zasady opodatkowania w danym obszarze lub ograniczenia uniemożliwiające wykorzystanie preferencji oferowanych w innych jurysdykcjach podatkowych. Preferencyjna stawka podatkowa w podatku dochodowym od korporacji jest stosowana przez wiele państw określanych powszechnie rajami podatkowymi, a jednak w tego typu jurysdykcjach rejestrowanych jest stosunkowo niewiele patentów.

Próby zachęcania przedsiębiorstw, podejmowane przez państwa stosujące standardowe zasady opodatkowania korporacji, do rejestrowania właśnie u nich własności intelektualnej, szczególnie w formie patentów, można obserwować dopiero od kilku lat. Trudno więc jednoznacznie stwierdzić, przy wielu innych czynnikach, które mogą oddziaływać na decyzje w zakresie miejsca rejestracji patentów i ich wykorzystywania, czy dzięki obniżonej stawce podatkowej w tym zakresie zostaną zrealizowane cele, które przyświecają idei Patent Box.

Państwa, które zdecydowały się na wprowadzenie Patent Box, na ogół charakteryzują się niższymi efektywnymi stopami podatkowymi niż te, które takich preferencji nie wprowadziły. Przyjęcie Patent Box w tych ostatnich państwach może być utrudnione ze względu na prowadzoną tam politykę podatkową, a ewentualne wdrożenie tego typu rozwiązań może nie przynieść zamierzonych efektów ze względu na fakt, że korzyści z tego typu preferencji w innych państwach będą większe [PwC 2011, s. 11].

* państwa, w których Patent Box został wprowadzony

Rys. 2. Przeciętne efektywne stopy podatkowe w roku 2009 (w %)

Źródło: [PwC, *Global Effective...* 2011].

R. Griffith, H. Miller i M. O'Connell podjęli próbę określenia siły oddziaływania podatku dochodowego od korporacji na decyzje międzynarodowych korporacji

o miejscu rejestracji patentów. Ich analizy dowodzą, że przedsiębiorcy częściej patentują w krajach, w których zostały wprowadzone reguły Patent Box. W wyniku przeprowadzonego badania, na podstawie danych z państw europejskich i USA, stwierdzili oni, że podatek dochodowy, w tym głównie stawka podatkowa, jest istotnym czynnikiem determinującym decyzję o miejscu rejestracji patentu i realizacji korzyści z tego typu własności intelektualnej, choć niejedynym. Dlatego zagadnienie to wymaga dalszych pogłębionych badań, tym bardziej że analiza obejmowała bardzo krótki okres funkcjonowania tego typu rozwiązań [Griffith i in. 2011].

5. Podsumowanie

Patent Box oznacza stosowanie obniżonej stawki podatkowej dla korporacji w stosunku do dochodów osiąganych ze źródła, jakim są głównie patenty. Rozwiązania te różnią się między sobą w poszczególnych państwach, ale opodatkowanie dochodów z własności intelektualnej na preferencyjnych warunkach może zachęcać przedsiębiorstwa osiągające takie dochody do optymalizacji podatkowej poprzez ich lokalizację właśnie tam, gdzie tego typu preferencje są stosowane. Przyjęcie w ostatnim latach przez kilka państw, głównie europejskich, takich preferencji obniża konkurencyjność innych krajów, w tym m.in. USA, i wymusza rozważanie możliwości wprowadzenia tam podobnych rozwiązań lub poszukiwanie instrumentów, które mogłyby przyczynić się do większej aktywności przedsiębiorstw w zakresie innowacyjności.

Polska ze swojej strony nie ma dziś żadnego dobrego narzędzia wspierającego wprowadzanie nowych technologii i podejmowania działalności badawczo-rozwojowej prowadzącej do innowacji. W naszych warunkach do budowania potencjału badawczo-rozwojowego w istotny sposób przyczyniają się dotacje unijne, ale perspektywa ich wykorzystywania jest ograniczona w czasie, natomiast obowiązująca ulga podatkowa na nowe technologie w obecnym kształcie ma znaczenie marginalne, podobnie jak ulga przewidziana dla centrów badawczo-rozwojowych.

Oczywiście, ulgi podatkowe nie są jedynym elementem kształtującym klimat sprzyjający poprawie innowacyjności, ale coraz więcej państw wykorzystuje tego typu zachęty. Biorąc pod uwagę przyzwolenie ze strony Unii Europejskiej na wpieranie przez państwa działań o charakterze innowacyjnym¹, warto rozważyć możliwość szerszego wykorzystania przez Polskę proinnowacyjnych ulg podatkowych jako elementu konkurencji podatkowej, w tym również systemu Patent Box. Ten ostatni mógłby być jednym ze sposobów stymulujących ochronę polskiej własności intelektualnej, która znajduje zastosowanie w biznesie, oraz przyciąganie zagranicznych inwestorów podejmujących aktywność w sferze badawczo-rozwojowej.

---

¹ Strategia Lizbońska zakładała uczynienie unijnej gospodarki, dzięki wiedzy i innowacjom, najbardziej konkurencyjną i dynamiczną na świecie, natomiast realizacja strategii Europa 2020 ma doprowadzić do wzrostu opartego na wiedzy i innowacjach.

Literatura

- Griffith R., Miller H., *Patent Boxes: An innovative way to race to the bottom?*, 2011, <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/6706>, dostęp: 20.10.2011.
- Griffith R., Miller H., O'Connell M., *Corporate taxes and the location of intellectual property*, 2011, <http://ftp.zew.de/pub/zew-docs/veranstaltungen/innovationpatenting2011/papers/Miller.pdf>, dostęp: 28.01.2013.
- Guimón J., *Government strategies to attract R&D-intensive FDI*, OECD Global Forum on International Investment, 2008, <http://www.oecd.org/investment/globalforum/40310856.pdf>, dostęp: 26.01.2013.
- Komisja Europejska, *Corporation tax and innovation*, 2001, ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/innovation-policy/studies/studies_corporation_tax_innovation_en.pdf, dostęp: 15.10.2011.
- Komisja Europejska, *Innovation Union Scoreboard 2011*, 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf, dostęp: 20.02.2013.
- Kozioł-Nadolna K., *Internacjonalizacja działalności badawczo-rozwojowej w kształtowaniu procesów innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2013.
- Marciniak S., *Innowacyjność i konkurencyjność gospodarki*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010.
- PwC, *Global Effective Tax Rates*, 2011, http://businessroundtable.org/uploads/studies-reports/downloads/Effective_Tax_Rate_Study.pdf, dostęp: 26.01.2013.
- PwC, *Is It Time for United States to Consider the Patent Box?*, [w:] *Tax Notes*, red. Merrill P.R., 2012, http://www.pwc.com/en_US/us/washington-national-tax/assets/Merrill0326.pdf, dostęp: 26.01.2013.
- Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2012*, GUS, Warszawa 2012.
- Weiss E., *Pozyskiwanie środków unijnych przez przedsiębiorstwa innowacyjne. Podejście procesowe*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Wielka Brytania: preferencyjne podatki dla innowacyjnych firm*, 2010, <http://wyborcza.biz/Firma/2029020,101962,8844307.html>, dostęp: 20.02.2013.

PATENT BOX – SUPPORTING SYSTEM INNOVATIVE BUSINESS ENTERPRISES

Summary: Nowadays innovation tends to replace fundamental factors of economic growth as far as modern growth theories. Measures such as SII or number of patent applications and grants indicates that Poland level of innovation is insufficient. Many countries have already applied tax incentives focused on Research and Development, but lately concept named “Patent Box” has gained popularity mainly among EU countries. “Patent Box” idea is based on taxation income from intellectual property on preferential terms. The article aims to present Patent Box system and its effectiveness in the light of previous research.

Keywords: innovation, patents, tax reliefs, Patent Box.